

İşten önce neden besmeleye başlamalı?

Diyarbakır Diclekent'ten Abdulkadir Özer: “Birinci Söz’de geçen, ‘Bismillah her hayrın başıdır, biz dahi başta ona başlarız’ cümlesinde ‘ona başlarız’ ifadesiyle vurgulanmak istenen nedir? Üstad Hazretleri neden ‘onunla başlarız’ değil de, ‘ona başlarız’ diyor?”

ÖNCELİK İŞİN Mİ, BESMELENİN Mİ?

Bilindiği gibi, Bismillahirrahmanirrahim cümlesi bir rahmet cümlesidir. Allah’ı üç ismiyle anmaktır. Allah’ın rahmetini, kudretini, inayetini, şefkatini üzerimize ve işimize çeker. Her işten önce bir amaçtır ve başlı başına bir ibadettir.

Öyleyse, önce işe mi, önce besmeleye mi başlamalı denirse: Cevap: Besmelesiz başlanan iş ebter, sonuçsuz, noksan, bereketsiz, rahmetten kopuk olduğuna göre, asıl vurgu işe değil, besmeleye olmalı. ‘İşe besmele ile başlamalı’ dersek, işi öncelemiş, besmeleyi iş için araç kılmış oluruz. Bu tehlikelidir.

‘Önce besmeleye, sonra işe başlamalı’ dersek, her ikisine de önem sırasına göre vurgu yapmış, her ikisini de amaç yapmış oluruz.

Bu sebeple Bediüzzaman başta besmeleyi amaca koyarak “Başta ona başlarız”¹ diyor.

Nitekim Resûlullah Efendimiz (asm) buyurdular ki: “Kim bir yerde oturur ve orada Allah’ın adını anmaz (Bismillahirrahmanirrahim demez) ve hiç anmadan kalkar ise Allah’tan ona bir noksanlık vardır. Kim bir yerde yatar, orada Allah’ın adını anmazsa, ona Allah’tan bir noksanlık vardır. Kim bir müddet yürür ve bu esnada Allah’ın adını anmazsa, Allah’tan ona bir noksanlık vardır.”²

BESMELEDE ULUHİYET, RAHMANİYET VE RAHİMİYET SIRLARI

Bediüzzaman Hazretleri On Dördüncü Lema’nın İkinci Makam’ını Besmeleye tahsis eder; Bismelenin rahmet noktasında parlak bir nurunu altı sır içinde izah ederek

besmelenin neden amaca konması gerektiğini açıklar:

Birinci Sır: Kâinat simasından, yeryüzü simasına, yeryüzü simasından da insan simasına; yani kâinattan insana, yani arştan ferşe bir nuranî satır gibi uzanan üç Rubûbiyet ve Ehadiyet disiplini vardır. **Bunlar:**

1- Ulûhiyet, 2- Rahmâniyet, 3- Rahîmiyet

Kâinatın her yanında, bütün varlıkların birbirleriyle yardımlaşmaları, dayanışmaları, birbirine saygı, sevgi ve ilgi duymaları Ulûhiyet mührünün tezahüründen başka bir şey değildir. “Bismillahirrahmânirrahim”de bulunan Allah lâfzı, böyle yüksek tezahürlerle bize kendisini gösteren Ulûhiyet sıfatına bakmaktadır. Yeryüzündeki bitkilerin ve hayvanların idaresi, terbiyesi ve işlerinin düzenlenmesinde görülen birbirine benzemeklik, uygunluk, düzgünlük, incelik, lütuf ve merhamet ise bize Rahmâniyet imzasını göstermektedir. Besmeledeki “Rahman” ismi de, Rahmâniyet sıfatına delâlet etmektedir. İnsanın manevî mahiyetinde ve simasında bulunan nezaket duyarlılıkları, şefkat incelikleri ve merhamet pırıltıları ise bize Rahîmiyet sikkesini bildirmektedir. Besmeledeki üçüncü isim olan “Rahîm” ismi ise Rahîmiyet sıfatına işaret etmektedir.

İkinci Sır: Kur’ân, mahlûkatın bütününe hâkim olan Vâhidiyet içinde akılları boğmamak için, her bir şeyde Ehadiyet cilvesini gösteriyor.

“Bismillâhirrahmânirrahîm” kelimesi, Cenâb-ı Hakk’ın bütün kâinatı kuşatan Vahidiyeti içinde akılları boğmamak ve kalplere Cenâb-ı Hakk’ın Zatını unutturmamak için Ehadiyet mührünün “Allah, Rahman ve Rahîm” isimlerinden müteşekkil üç mühim kaynağını göstermektedir. Yani bu üç ismin her bir şeyde kolayca görünen tezahürleri ısrarla nazara verilmekte ve kalplerin Cenâb-ı Hakk’ı unutmaması sağlanmaktadır. Bu üç ismin, bir İslâm nişanı olan Besmele içerisinde hayatımıza girmiş olması ve her hayırlı işin başında dilimizden düşürmememiz bundandır.

Üçüncü Sır: “Besmele”, bütün kâinata hâkim olan Rahmet hakikatinin arşına yetişmek için mü’minin elinde eşsiz bir vesile, hatırı sayılır bir şefaatçi ve yüksek bir miraç hükmündedir.

BESMELE, RAHMETTEN EHADİYETE ULAŞTIRIR

Dördüncü Sır: Mahlûkatın her bir zerresinde, canlıların her bir hücresinde sayısız vahdet mühürleri vardır; fakat çoğu zaman kesret ve sebepler içinde zihni dağılan insan, Allah’ın birliğine intikal edemiyor. Bundan dolayı, Vahdet arkasında Ehadiyet

mührünü göstermek gerekiyor. Tâ ki, her şeyden doğrudan doğruya Cenâb-ı Hakk'ın Zâtına ulaşmak mümkün olsun. Varlıklara en cazibedar nakış, en parlak nur, en şirin tatlılık, en sevimli cemâl ve en kuvvetli hakikat olan Rahmet ve Rahîmiyet mührü bunun için konmuştur. Bu Rahmetin kuvveti insanı Ehadiyet mührüne ulaştırır. "Besmele", Rahmetten Ehadiyete ulaştıran bu sırrın bir unvanıdır.

Beşinci Sır: "Besmele" ile insan, manevî simasının işaret ettiği Rahman ismine ulaşır.

Altıncı Sır: Hiçbir şeye muhtaç olmayan Cenâb-ı Allah'ın rahmet hazinesinin en birinci anahtarı "Besmele"dir.

Dipnotlar:

1- Sözler, s. 11.

2- Ebû Dâvud, Edeb 31, (4856), 107, (5059); Tirmizî, Daavât 8, (3377); Hadisin metni Ebû Dâvud'a aittir. Sondaki ziyade İbnu Hibbân'ın Mevârid'inden alınmadır (2319).